

Duurzaam aankopen is niet moeilijk! Door rekening te houden met een handvol simpele tips help ook jij onze organisatie te verduurzamen. Stuur jij soms bestekken of prijsvragen uit? Weet dat wij als organisatie bepaalde duurzaamheidseisen stellen voor heel wat producten. In deze gids lees je welke eisen je moet én kan opnemen voor dranken en hoe je dat doet en vind je ook stukken tekst terug die je kunt kopiëren naar jouw offertevraag. Zo hoef jij je het hoofd niet te breken over hoe je bepaalde eisen formuleert! Deze gids helpt je bij het duurzaam aankopen van **dranken zoals koffie, thee, fruitsap, chocomelk, water, bier, wijn...** Voor de aankoop van voedsel, drankenautomaten en catering zijn er aparte gidsen die gevolgd moeten worden.

Er is geen centraal raamcontract voor dranken.

Een vraag of opmerking? Neem dan contact op met het team overheidsopdrachten via 03 240 67 09 of overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be

1 Verplichte duurzaamheidscriteria

Volgende criteria zijn verplicht op te nemen bij de aankoop van dranken:

- afvalarme verpakking
- koffie: fairtrade
- thee: fairtrade
- fruitsap: ofwel fairtrade, ofwel lokaal of biologisch geproduceerd

Lees in de [voorbeeldmail](#) of het [voorbeeldbestek](#) hoe je deze criteria opneemt.

1.1 Afvalarme verpakking

Alle dranken moeten met zo weinig mogelijk afval verpakt zijn. Onderstaande lijst helpt je om te kiezen voor afvalarme verpakking.

	Te verkiezen	Tweede keuze	Niet toegelaten
Waterfonteinen	- Drinkwaterfonteintjes - Kannen met kraantjeswater	- Waterkoelers met kraantjeswater, eventueel met grote bussen	
Tapsystemen voor frisdranken / bieren	- Postmix/premix ¹ in herbruikbare verpakkingen	- Postmix/premix in recycleerbare verpakkingen	Postmix/premix in eenmalige verpakkingen
Grote flessen []	- Retourflessen	- Recycleerbare eenmalige verpakkingen in blik, brik en kunststof - Partyverpakking (bv. wijn of fruitsap)	Eenmalige verpakkingen in glas, uitgezonderd wijn en sterke dranken
Portie-verpakking	- Retourflesjes	Enkel voor verkoop in vaste horeca voor bezoekers wanneer het niet haalbaar is om met herbruikbare bekertjes te werken (bv. ovw veiligheidsoverwegingen), kan gekozen worden voor	Eenmalige verpakkingen in glas.

		<ul style="list-style-type: none"> - Recycleerbare eenmalige verpakkingen in blik, brik en kunststof - Bij voorkeur op basis van hernieuwbare materialen. 	
Andere (bijvoorbeeld koffie)	- grootst mogelijke herbruikbare verpakking voor de benodigde hoeveelheid	- grootst mogelijke recycleerbare (desnoods eenmalige) verpakking voor de benodigde hoeveelheid	

1.2 Koffie en thee: fairtrade

Als Fair Trade Provincie bieden we steeds minstens drie fairtrade producten aan: koffie, thee en een product naar keuze.

1.3 Fruitsap: ofwel fairtrade, ofwel lokaal of biologisch geproduceerd

Geef zelf aan waar je voorkeur ligt of laat de keuze aan de leverancier.

2 Optionele duurzaamheidscriteria

Om een extra steentje bij te dragen kan je ook **optionele** criteria opnemen.

- biologisch geproduceerd
- seizoensgebonden
- fairtrade
- lokaal geproduceerd

3 Tips

✓ Denk eraan dat de wetgeving rond cateringmateriaal oplegt dat drank steeds geserveerd moet worden in **herbruikbare** recipiënten. (voor uitzonderingen zie [W_ALG_GidsDuurzameAankopen_Bestekservies](#))

✓ Ook een **koffiebuffet** kan afvalarm:

- **Melk** serveer je in een kannetje (liefst met een deksel). Eens de melk uit de ijskast is, kan ze 3 à 4 uur bewaard worden. Nadien moet je het restje melk weggieten. Geef dus geen te grote hoeveelheden in 1 keer.
- **Suiker**: serveer losse suiker in een suikerstrooier of suikerklontjes zonder papiertje in een potje met een tangetje. Suiker in strooiers en klontjes mét een tangetje kun je meerdere keren aanbieden, aangezien suiker een slechte voedingsbodem is voor bacteriën of schimmels.
- **Koekjes**: koop je koekjes aan in grotere verpakkingen (of bak een cake) en serveer de benodigde hoeveelheid op een bord. Wat op tafel is geweest, kan je na de activiteit niet meer aanbieden bij een volgende gelegenheid.

✓ Schenk **kraantjeswater** i.p.v. water uit flessen.

✓ Bij grote **evenementen** zijn **taps** gemakkelijk en –in combinatie met herbruikbare bekercapjes– duurzaam. Kleine flesjes aanbieden zoals de grote brouwers een tijdlang meer en meer verplichtten op evenementen, is bij wet verboden op onze evenementen. Meer leveranciers bieden **opnieuw** taps aan [] vaak ook lokale brouwers. Door brouwers in de eigen omgeving aan te spreken, bespaar je meteen ook op transportkilometers. Wanneer je met flessen werkt, denk er dan aan dat deze correct gesorteerd en afgevoerd moeten worden.

- ✓ Lokale besturen kunnen terecht bij **OVAM** voor 50% **subsidie** van investeringen in herbruikbare bekers, wasinstallaties, opbergboxen voor bekers en mobiele tapinstallaties. (indiening tot 31 mei 2022)
- ✓ Normaalgezien kun je voor **herbruikbare bekers** ook terecht bij de brouwerij of drankhandelaar. Wil je dit ook? Voorzie dan ook voorwaarden rond herbruikbare bekers in je bestek. Meer info vind je in [W_ALG_GidsDuurzameAankopen_BestekServies](#).
- ✓ **Bewaar** je dranken op de juiste manier/temperatuur. Meer info vind je in de folder '[Richtlijnen voor handelaars op markten en evenementen](#)' en het document '[Richtlijnen voor de professionele ambulante verkopers en de gelegenheden-ambulante verkopers](#)' op de website www.favv.be

4 Voorbeelden

Deze *cursief* getypte stukken tekst kun je kopiëren naar jouw offertevraag of bestek.

4.1 Voorbeeldmail voor kleine overheidsopdracht (< 30.000 euro)

Volgens de wetgeving overheidsopdrachten moet je ook voor deze kleine opdrachten mededinging organiseren en dus meerdere leveranciers aanschrijven, bijvoorbeeld per mail. Het is niet nodig om een bestek op te maken. Schrijf leveranciers aan die duurzame dranken kunnen leveren. Hieronder vind je een voorbeeldmail voor de aankoop van duurzaam fruitsap.

VOORBEELDMAIL - DUURZAAM FRUITSAP: BIOLOGISCH, FAIRTRADE OF LOKAAL.

☒ *Kan u ons een offerte bezorgen voor de levering van [aantal] flessen duurzaam fruitsap. De drank moet bij voorkeur verpakt zijn in retourflessen (statiegeld). De tweede keuze gaat uit naar recycleerbare eenmalige verpakkingen (brik, blik en kunststof). Eenmalige glazen verpakkingen zijn niet toegelaten.*

Duurzaam fruitsap is biologisch, fairtrade of lokaal geproduceerd of een combinatie van die eisen. Vermeld aan welke voorwaarde(n) het aangeboden fruitsap voldoet.

Dit verstaat de provincie Antwerpen onder biologisch, fairtrade en lokaal geproduceerd:

*Een product is **biologisch** indien het geproduceerd wordt in overeenstemming met Verordening (EG) nr 834/2007. Dit kan gestaafd worden aan de hand van het Europees biolabel, of eender welk ander nationaal erkend label voor organische voedingsproductie, of gelijkwaardige certificaten.*

*Een product is **lokaal** geproduceerd indien het in de omgeving geproduceerd wordt uit grondstoffen die in hoofdzaak in de omgeving geteeld werden. De inschrijver dient te omschrijven waarom het geleverde product lokaal geproduceerd is. Op www.rechtvanbijdeboer.be/provincie-antwerpen vind je een niet-limitatief overzicht van korte keten verkoopkanalen en op www.streekproduct.be wordt een overzicht gegeven van streekproducten.*

Een product is conform de fairtradecriteria geproduceerd:

- *of wanneer je minstens 1 keurmerk van eerlijke handel erkent door de campagne FairTradeGemeente/Provincie op de verpakking ziet. Deze labels voldoen aan de 10 beginselen van het International Fair Trade Charter.*
 - *of als het productie-, verwerking- en verkoopproces beantwoorden de 10 beginselen van het International Fair Trade Charter. ☒*

4.2 Voorbeeldbestek >30.000 en < 140.000 euro

Volgens de wetgeving overheidsopdrachten moet je hier een bestek maken en versturen aan meerdere leveranciers. Kies dus zeker voor potentiële leveranciers die duurzame dranken kunnen leveren.

De punten in het **blauw** zijn verplicht volgens de Gids duurzame aankopen, die in het **groen** optioneel.

TECHNISCHE SPECIFICATIES IN VERBAND MET DUURZAAMHEIDSCRITERIA

- *De bewaardatum moet vermeld zijn en minimum 1 jaar bedragen vanaf levering.*

- De drank moet **verpakt** zijn in:

[Kies het verpakkingsvolumen en het soort verpakking, aan de hand van de keuzewijzer verpakkingen **in 1.1 Afvalarme verpakking**. Bijvoorbeeld: "Het appelsap is verpakt in 11 retourflessen."]

- *Koffie en thee zijn fairtrade**.
- *Het fruitsap moet biologisch**, fairtrade* OF lokaal*** geproduceerd zijn, of een combinatie van deze vereisten.*

*Neem voor **fairtrade** producten ook volgende tekst op:

- *Een product is conform de **fairtradecriteria** geproduceerd:*
 - *of wanneer je minstens 1 keurmerk van eerlijke handel erkent door de campagne **FairTradeGemeente/Provincie** op de verpakking ziet. Deze labels voldoen aan de 10 beginselen van het **International Fair Trade Charter**.*
 - *of als het productie-, verwerking- en verkoopproces beantwoorden de 10 beginselen van het **International Fair Trade Charter**.*

Neem voor **biologische producten ook volgende tekst op:

- *Een product is biologisch indien het geproduceerd wordt in overeenstemming met Verordening (EG) nr 834/2007. Dit kan gestaafd worden aan de hand van het Europees biolabel, of eender welk ander nationaal erkend label voor organische voedingsproductie, of gelijkwaardige certificaten van de leverancier.*

***Neem voor **lokale** producten ook volgende tekst op:

- *Een product is lokaal geproduceerd indien het in de omgeving geproduceerd wordt uit grondstoffen die in hoofdzaak in de omgeving geteeld werden. De inschrijver dient te omschrijven waarom het geleverde product lokaal geproduceerd is. Op www.rechtvanbijdeboer.be/provincie-antwerpen vind je een niet-limitatief overzicht van korte keten verkoopkanalen en op www.streekproduct.be wordt een overzicht gegeven van streekproducten.*

Ook andere dranken dan koffie, thee en fruitsap kunnen fairtrade, biologisch en/of lokaal aangekocht worden. Vergeet niet ook de relevante tekst hierboven op te nemen:

- *De [drank] is fairtrade.*
- *De [drank] is biologisch geproduceerd*
- *De [drank] is lokaal geproduceerd.*

Wil je bijvoorbeeld vers fruitsap of smoothies van seizoensfruit en -groenten bestellen, verwijst dan naar de **seizoenskalender voor fruit en groenten** of maak zelf je keuze:

- *Het geleverde fruitsap is gemaakt van seizoensfruit zoals dat bepaald wordt in de **seizoenskalender voor fruit en groenten van Velt**.*

Voeg eventueel de seizoenskalender voor fruit en groenten toe als bijlage bij het bestek.

Je kan ook het fruit specificeren, bijvoorbeeld in november:

- *Het geleverde verse fruitsap is gemaakt van appels, bananen, druiven, mandarijnen, peren en/of sinaasappelen.*

GUNNINGSCRITERIA

Door duurzaamheid op te nemen als gunningscriterium kan je de milieuvriendelijkste offerte meer punten geven. Opgelet: Als je in de technische specificaties van je bestek al duidelijke duurzaamheidseisen hebt opgelegd, heeft het soms geen zin om bijvoorbeeld milieu nog als gunningscriterium te gebruiken.

Hou er rekening mee dat veel gunningscriteria het bestek onnodig ingewikkeld kunnen maken. De inschrijver moet een uitgebreid verslag opmaken en de aankoper moet dit alles afwegen en beoordelen, wat niet altijd even eenvoudig is. Het is voor beide partijen makkelijker om zoveel mogelijk op te nemen in de technische specificaties.

Voorbeeld (indien je de verpakking niet zelf oplegt):

- Voor de beoordeling van het gunningscriterium duurzaamheid wordt rekening gehouden met de milieu-impact van de verpakking (15 punten):
 - Wanneer het fruitsap aangeboden wordt in retourflessen, worden 15 punten toegekend.
 - Wanneer het fruitsap aangeboden wordt in recycleerbare eenmalige verpakkingen in blik, brik en kunststof of partyverpakking, worden geen punten toegekend.
 - Fruitsap aangeboden in eenmalig glas of andere niet recycleerbare verpakkingen, is niet toegestaan.

4.3 > 140.000 euro

Vraag voor deze opdrachten advies aan het team overheidsopdrachten:
T 03 240 67 09 of overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be

5 Meer info

- Voor meer info over **overheidsopdrachten** kun je terecht bij Laurens Smaers (Team Overheidsopdrachten, T 03 240 67 09, overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be)
- Voor meer info over de **milieucriteria** kun je terecht bij Liesbeth Taverniers (DMN, T 03 240 57 55, ISO14001@provincieantwerpen.be).
- Voor meer info over de **criteria m.b.t. fairtrade** kun je terecht bij Liesbeth Andries (MB, T 03 240 56 53, liesbeth.andries@provincieantwerpen.be).
- Voor meer info over **streek-en hoeveproducten** kan je terecht bij **Lien Vloeberghs, Dienst Landbouw (DLB, T 03 240 67 49, www.rechtvanbijdeboer.be/provincie-antwerpen)**.
- Voor meer info rond algemene **levensmiddelenhygiëne** kun je terecht bij de dienst grootkeukenhygiëne van het Provinciaal Instituut voor Hygiëne. (T 03 259 12 80).